

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱՐԱՐԱՏԻ ՄԱՐԶԻ ԲԱՐՁՐԱՇԵՆ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԱՎԱԳԱՆԻ

Հայաստանի Հանրապետության Արարատի մարզի Բարձրաշեն համայնք
ՀՀ, Արարատի մարզ, գ.Բարձրաշեն, (091)946061,

Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ

16 ՀՈՒՆՎԱՐԻ 2017թվականի N 1

ԲԱՐՁՐԱՇԵՆ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԱՎԱԳԱՆՈՒ ՀԵՐԹԱԿԱՆ ԹԻՎ 1 ՆԻՍՏԻ ՕՐԱԿԱՐԳԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Առաջնորդվելով <<Տեղական ինքնակառավարման մասին>> Հայաստանի
Հանրապետության օրենքի 12-րդ հոդվածի պահանջներով՝ համայնքի ավագանին որոշում է.

Հաստատել համայնքի ավագանու հերթական թիվ 1 նիստի հետևյալ օրակարգը՝

1. Համայնքի 2017թվականի բյուջեի մեջ փոփոխություն կատարելու և այն հաստատելու
մասին:

2. Համայնքի զարգացման ծրագրի հաստատումը:

Կողմ -4

Դեմ -0

Ձեռնպահ -0

1. ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ ԱՆԺԵԼԱ

2. ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆ ՄՀԵՐ

3. ՄԿՐՏՅԱՆ ԳՐԻԳՈՐ

4. ՍԱՀԱԿՅԱՆ ԲԱԲԿԵՆ

ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՂԵԿԱԿԱՐ

ՍԵՐՈԲ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱՐԱՐԱՏԻ ՄԱՐԶԻ ԲԱՐՁՐԱՇԵՆ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԱՎԱԳԱՆԻ

Հայաստանի Հանրապետության Արարատի մարզի Բարձրաշեն համայնք
ՀՀ, Արարատի մարզ, գ.Բարձրաշեն, (091)946061,

Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ

16 ՀՈՒՆՎԱՐԻ 2017թվականի N 2 - Ն

ԲԱՐՁՐԱՇԵՆ ՀԱՄԱՅՆՔԻ 2017ԹՎԱԿԱՆԻ ԲՅՈՒՋԵԻ ՄԵՋ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ԵՎ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Ղեկավարվելով <<Տեղական ինքնակառավարման մասին>> Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 16-րդ հոդվածի 3-րդ կետով՝ համայնքի ավագանին որոշում է.

Հաստատել Բարձրաշեն համայնքի 2017թվականի բյուջեն իր փոփոխություններով՝

Եկամուտների գծով - 34278.600դր.

ծախսերի գծով - 34278.600դր.

Ֆոնդային բյուջե - 5505.475դր.

դոտացիա - 30048.500դր.

Եկամուտները ըստ առանձին հարկատեսակների՝

1.Հարկային եկամուտներ - 4020.100դր.

այդ թվում հողի հարկ - 1296.600դր.

ֆիզիկական անձանցից -1250.000դր.

իրավաբանական անձանցից - 46.600դր.

Գույքահարկ - 2623.500դր.

որից շենքի - 100.000դր.

իրավաբանական անձանցից - 45.000դր.

ֆիզիկական անձանցից - 55.000դր.

փոխադրամիջոցից - 2523.500դր.

Տեղական տուրքեր - 100.000դր.

շենք-շինության թույլտվություն - -----

ծխախոտի վաճառքի թույլտվություն - 50.000դր.

ոգելից խմիչքի վաճառքի թույլտվություն - 50.000դր.

2.Դոտացիա - 30048.500դր.

3.Ոչ հարկային եկամուտներ - 30258.500դր.

որի ցճնողական գումար -----

հողի վարձավճար - 210.000դր.

4.Հողի օտարումից մուտքեր -----

5.Տարեսկզբի մնացորդ - 5505.475դր.

որից՝ վարչական բյուջե - 4969.693.400դր.

ֆոնդային բյուջե - 535.781.600դր.

Ծախսերը ըստ առանձին հիմնարկների՝ - 34278.600դր.

1.Կառավարման ապարատ - 19623.600դր.

2.Մանկապարտեզ - 7485.000դր.

3.Կուլտուրայի տուն - 960.000դր.

4.Աղբահանություն - 1560.000դր.

5.Ֆոնդային բյուջե - 5505.475դր.

6.Այլ նպաստներ - 1600.000դր.

Հուղարկավորության նպաստներ - 300.000դր.

7.Պահուստային ֆոնդ - 1500.000դր.

8.Մասնագիտական ծառայություն -----

9.Զրահեռացում - 200.000դր.

10.Մշակութային ծառայություն - 800.000դր.

11.Թատրոն - 50.000դր.

12.Նվիրատվություն այլ կազմակերպություններին - 200.000դր.

Ընդամենը վարչական բյուջե - 34278.600դր.:

1. ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ ԱՆԺԵԼԱ

2. ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆ ՄՀԵՐ

3. ՄԿՐՏՅԱՆ ԳՐԻԳՈՐ

4. ՍԱՀԱԿՅԱՆ ԲԱԲԿԵՆ

ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՂԵԿԱԿԱՐ

ՄԵՐՈՒ ՀԱԿՈՐՅԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱՐԱՐԱՏԻ ՄԱՐԶԻ ԲԱՐԾՐԱՇԵՆ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԱՎԱԳԱՆԻ

Հայաստանի Հանրապետության Արարատի մարզի Բարձրաշեն համայնք
ՀՀ, Արարատի մարզ, գ.Բարձրաշեն, (091)946061,

Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ

16 ՀՈՒՆՎԱՐԻ 2017թվականի N 3 - Ն

ԲԱՐԾՐԱՇԵՆ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԾՐԱԳՐԻ ՀԱՍՏԱՏՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

Ղեկավարվելով Հայաստանի Հանրապետության <<Տեղական ինքնակառավարման մասին>> օրենքի 18-րդ հոդվածի 4-րդ կետի պահանջով՝ համայնքի ավագանին որոշում է.

Հաստատել Բարձրաշեն համայնքի զարգացման ծրագիրը՝ համաձայն սույն որոշման հավելվածի:

Կողմ -4

Դեմ -0

Ձեռնպահ -0

1. ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ ԱՆԺԵԼԱ

2. ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆ ՄՀԵՐ

3. ՄԿՐՏՉՅԱՆ ԳՐԻԳՈՐ

4. ՍԱՀԱԿՅԱՆ ԲԱԲԿԵՆ

ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՂԵԿԱՎԱՐ

ՍԵՐՈԲ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

Հավելված

Հաստատված է Բարձրաշեն համայնքի

պալատի կողմից 18.01.2017թ. թիվ 3 – Ն որոշմամբ

Հաստատվել է Ս.Հակոբյան

Հայաստանի Հանրապետություն

ԱՐԱՐԱՏԻ ՄԱՐԶ

Բարձրաշենի համայնքապետարան

ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ

ԾՐԱԳԻՐ

Բարձրաշեն 2017թ.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

- Ներածություն.....
1. Համայնքի իրավիճակի բնութագրում, վերլուծություն և գնահատում.....
 2. Համայնքի տեսլականի, ռազմավարության և ՀԶԲԾ-ի հիմնական նպատակների սահմանում.....
 3. Համայնքի տարածքում նախատեսվող (շարունակվող) հանրապետական և մարզային, միջհամայնքային համագործակցության և այլ ծրագրերի ու միջոցառումների ներկայացում.....
 4. Համայնքի ֆինանսական իրավիճակի վերլուծում, գնահատում և կանխատեսում....
 5. Համայնքի ոլորտային ծրագրերի ցանկի կազմում և առաջնահերթությունների սահմանում, ֆինանսապես ապահովված ծրագրերի ձևակերպում և ամփոփում, լրացուցիչ ֆինանսական միջոցների հայթայթման հնարավորությունների ներկայացում.....
 6. ՀՀԾ-ի իրականացման մշտադիտարկման (մոնիթորինգի) և գնահատման, տարեկան հաշվետվությունների կազմման ձևաչափերը.....
- Եզրափակում.....

1. ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Համայնքի ղեկավարի ողջույնի խոսք

Հայաստանի Հանրապետության Արարատի մարզի Բարձրաշեն համայնքի զարգացման ծրագիրը (այսուհետ՝ ՀԶԾ) մշակելիս հաշվի է առնվել փոփոխված Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրությունը և <<Տեղական ինքնակառավարման մասին>> Հայաստանի Հանրապետության օրենքի դրույթները:

Հաշվի առնելով այդ պահանջները՝ մշակվել է համայնքի զարգացման ոչ թե քառամյա, այլ հնգամյա ծրագիր

ՀԶԾ-ն մշակելիս առանձնացվել և նկատի են ունեցվել մեթոդաբանական հետևյալ չափանիշները՝

- համայնքի ֆինանսական կարողությունը.
- համայնքի բնակչության թվաքանակը.
- համայնքում առկա վտանգները (ռիսկերը):

Համայնքի զարգացման ծրագիրը հնարավորինս հաշվի են առնվել նաև համայնքում հանրային ծառայությունների մատչելիությունը և հասանելիությունը, նոր ծառայությունների մատուցմանը վերաբերող և դրանցով պայմանավորված՝ լրացուցիչ ծախսեր առաջանալու խնդիրները, համայնքի համաչափ զարգացնելու անհրաժեշտությունը, համայնքի տարածքում տնտեսական գործունեության խրախուսմանն ուղղված առկա հնարավորությունները, տնտեսության տարբեր ճյուղերի զարգացման (հատկապես՝ գյուղատնտեսության, փոքր և միջին բիզնեսի, տուրիզմի և այլնի) հնարավորությունները, համայնքի տարածքում պատշաճ կառավարման իրականացման անհրաժեշտությունը, ինչպես նաև համայնքում աղետի բազմաբնույթ վտանգները (ռիսկերը) և դրանց կառավարման միջոցառումները: Համայնքի զարգացման ծրագիրը մշակվել է՝ հիմք ընդունելով համայնքի ղեկավարի և ավագանու անդամների նախընտրական ծրագրերի դրույթները և նպատակ հետապնդելով հետևողականորեն բարեփոխումներ իրականացնելու ճանապարհով աստիճանաբար լուծել համայնքում առկա հիմնախնդիրները և բարելավել համայնքի բնակչության սոցիալ-տնտեսական պայմանները: Համայնքի զարգացման ծրագիրն դիտարկելով որպես համայնքի ռազմավարական պլանավորման և մասնակցային կառավարման կարևորագույն միջոց, համայնքի ղեկավարին կից գործող համայնքի զարգացման ծրագիրն և տարեկան բյուջեի կառավարման գծով խորհրդակցական մարմինը՝ փաստաթուղթը մշակելիս, հատուկ ուշադրություն է դարձրել և ձգտել, որպեսզի այն հնարավորինս համահունչ լինի գործողության մեջ դրված Հայաստանի Հանրապետության ռազմավարական, մարզային և տարածաշրջանային զարգացման ծրագրերին՝ ակնկալելով Հայաստանի Հանրապետության պետական կառավարման մարմինների, Քաղաքացիական հասարակության և մասնավոր հատվածների, կազմակերպությունների և շահագրգիռ այլ անձանց հետ լիակատար փոխընթերցում համայնքի զարգացման ծրագրում ներկայացված խնդիրների առնչությամբ և արդյունավետ համագործակցություն դրանց լուծման գործում:

Համայնքի զարգացման, բնակչության սոցիալ-տնտեսական առաջընթացի ապահովման, սոցիալ-մշակութային քաղաքականության ներդրման և բարեկեցության մակարդակի բարձրացման նպատակով համայնքի զարգացման հնգամյա ծրագիրը հանդիսանալու է ամենօրյա աշխատանքային փաստաթուղթ:

1. ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԻՐԱՎԻՃԱԿԻ ԲՆՈՒԹԱԳՐՈՒՄ, ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ զՆԱՀԱՏՈՒՄ

1.1 Համայնքի սոցիալ-տնտեսական իրավիճակի գնահատում

Բարձրաշենը ակտիվ կյանքով ապրող համայնք է, որտեղ առկա բոլոր կենցաղային, սոցիալ-տնտեսական, հոգևոր-մշակութային խնդիրները գտնում են իրենց լուծումը, համայնքի յուրաքանչյուր անդամ հնարավորություն ունի ակտիվորեն մասնակցելու համայնքում որոշումների կայացմանը և գործողությունների իրականացմանը:

1.2 Պատմական համառոտ ակնարկ և աշխարհագրական դիրքի նկարագիր

Գյուղը ներկայումս ունի 1824 բնակիչ և 396 տնտեսություն:

Բարձրաշեն համայնքը մինչև 1940թ. Կոչվել է Բիթլիջա, որը գտնվում է այժմյան Բարձրաշենից 3կմ դեպի հույսիս-արևելք: 1940թ. Համայնքի համայնքի 76 ընտանիք վերաբնակություն են հաստատել այժմյա Բարձրաշեն գյուղում: Սկզբում գյուղի բնակիչները զբաղվել են անասնապահությամբ և հացահատիկային կուլտուրաների մշակմամբ:

Գյուղը սկսել է զարգանալ և ընդարձակվել 1960-ական թվականներից: 1969թ. Համայնքում արդեն գործում էր Բարձրաշենի թռչնաբուծական ֆաբրիկան:

Գյուղի հողատարածքները 4-րդ և 5-րդ կարգի հողեր են, ոչ բերրի և քարքարոտ, իսկ <<ՂՈ>> կոչվող տարածքը անջրդի է և հնարավոր չի մշակել:

Հայրենական պատերազմում և արցախյան ազատամարտում զոհված 14 համագյուղացիների հիշատակը հավերժացնող հուշակոթող /խաչքար/ է կառուցվել համայնքապետարանի հարևանությամբ:

Բարձրաշեն համայնքը մարզկենտրոնից հեռու է 21կմ, իսկ մայրաքաղաքից հեռու է 15կմ: Համայնքը սահմանակից է՝ հյուսիս-արևմուտքից Նուբարաշեն համայնքին, իսկ հարավ-արևելքից Լանջազատ համայնքին:

Բարձրաշեն համայնքը գտնվում է ծովի մակերևույթից 1160մ բարձրության վրա:

Կլիման փոփոխական է՝ չոր-խիստ ցամաքային, ցուրտ ձմեռով, կարճատև զարունով և շոգ ամառով :

Տարվա ընթացքում օդի ամենաբարձր ջերմաստիճանը հասնում է մինչև 35-40 ° C -ի, իսկ նվազագույնը՝ 25-30° C –ի:

Ագրոկլիմայական տեսակետից համայնքն ընկած է բացարձակ ոռոգման գոտում:

Համայնքի մասնագիտացված ճյուղը գյուղատնտեսությունն է:

Համայնքի հիմնախնդիրների մեջ կարևորվում է դպրոցի և կուլտուրայի տան վերանորոգումը, ոռոգման ջրատարների կիսախողովակների տեղադրումը և ցանցերի վերանորոգումը :

1.3 ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

Համայնքի առկա բնակչության թիվը կազմում է 1669 մարդ, այդ թվում տղամարդիկ՝ 803 և կանայք՝ 866 : Համայնքի բնակչության տարիքային և սոցիալական կազմը բերված է աղյուսակ 1-ում:

Աղյուսակ 1

Հ/հ	Ցուցանիշները	Ընդամենը
1	2	3
1.	Առկա բնակչության թիվը, այդ թվում՝	1669
2.	Տղամարդիկ	803
3.	Կանայք	866
4.	0-6 տարեկան , այդ թվում՝	148
5.	- 0-3 տարեկան	69
6.	- 3-6 տարեկան	100
7.	7-17 տարեկան	220
8.	18-63 տարեկան	1159
9.	63-ից բարձր տարեկան	147
10.	Կենսաթոշակառուներ, այդ թվում՝	173
11.	Տարիքային և աշխատանքային	133
12.	Փախստականներ	11
13.	Միակողմանի ծնողագուրկ երեխաներ	6
14.	Երկկողմանի ծնողագուրկ երեխաներ	2
15.	Հայրենական մեծ պատերազմի մասնակիցներ	10
16.	Արցախյան պատերազմի մասնակիցներ	22
17.	Հաշմանդամներ, այդ թվում՝	40
18.	Մանկուց հաշմանդամներ	4
19.	Աշխատունակներ	1139
20.	Զբաղվածներ	500
21.	Գործազուրկներ, այդ թվում՝	639
22.	Գրանցված	0
23.	Առկա տնային տնտեսությունների թիվը	396
24.	Ընտանեկան նպաստների պետական համակարգում գրանցված ընտանիքների թիվը, այդ թվում՝	39
25.	Նպաստառու ընտանիքների թիվը	36
26.	Հայրենական մեծ և արցախյան պատերազմ-ներում զոհվածների ընտանիքների թիվը	14
27.	Բնակարանի կարիքավոր ընտանիքների թիվը, այդ թվում՝	50
28.	Անօթևան ընտանիքներ	2
29.	Բնակարանային պայմանների բարելավման կարիք ունեցող ընտանիքների թիվը	70
30.	Արտագնա աշխատանքի մեկնող ունեցող տնային տնտեսությունների թիվը	150
1.	Արտագնա/սեզոնային/ աշխատանքի մեկնողների թիվը	295

1.4 Տեղական ինքնակառավարման մարմիններ

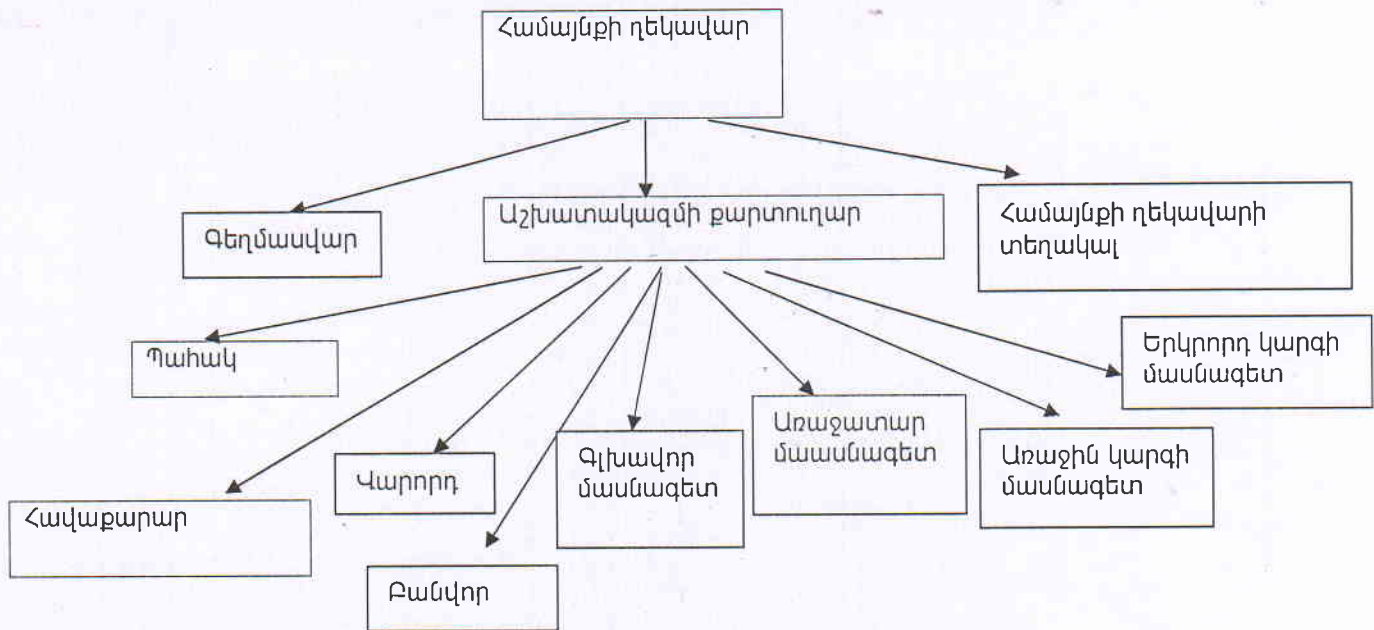
Ժողովրդի իշխանությունը իրականացնելու և համայնքային խնդիրները լուծելու նպատակով օրենքով սահմանված կարգով ընտրվում են տեղական ինքնակառավարման մարմիններ՝ համայնքի ղեկավար և համայնքի ավագանի: Համայնքի ավագանին ներկայացուցչական մարմին է և իրականացնում է Հայաստանի Հանրապետության սահմանադրությամբ և «Տեղական ինքնակառավարման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով և այլ օրենքներով նախատեսված լիազորություններ:

Համայնքի ղեկավարն պաշտոնապես ներկայացնում է համայնքը, համայնքի գործադիր մարմինն է և իրականացնում է Հայաստանի Հանրապետության սահմանադրությամբ և «Տեղական ինքնակառավարման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով նախատեսված լիազորություններ:

Համայնքի ղեկավարն իր լիազորություններն իրականացնում է համայնքապետարանի աշխատակազմի միջոցով:

2016թվականի սեպտեմբերի 18 – ի ՏԻՄ ընտրությունների արդյունքում ընտրվել է համայնքի ղեկավարը և ավագանու 7 անդամները:

Համայնքապետարանի աշխատակազմի կառուցվածքը բերված է ստորև՝

- համայնքի ղեկավար -
- համայնքի ղեկավարի տեղակալ -
- աշխատակազմի քարտուղար -
- գլխավոր մասնագետ -
- առաջատար մասնագետ -
- առաջին կարգի մասնագետ -
- երկրորդ կարգի մասնագետ -

- 1 հաստիքային միավոր
- 1 հաստիքային միավոր
- 1 հաստիքային միավոր
- 1 հաստիքային միավոր
- 1 հաստիքային միավոր
- 1 հաստիքային միավոր
- 1 հաստիքային միավոր

Համայնքի ենթակառուցներն են՝

- Մշակույթի տուն - գեղմասվար -
- Տեխսպասարկման անձնակազմ
 - պահակ -
 - հավաքարար -
 - բանվոր -
 - վարորդ -

- 1 հաստիքային միավոր
- 1 հաստիքային միավոր
- 1 հաստիքային միավոր
- 1 հաստիքային միավոր
- 1 հաստիքային միավոր

• Մանկապարտեզ

- վարիչ -
- դաստիարակ -
- դայակ -
- խոհարար -
- հաշվապահ -

- 1 հաստիքային միավոր
- 2 հաստիքային միավոր
- 1 հաստիքային միավոր
- 1 հաստիքային միավոր
- 1 հաստիքային միավոր

-պահակ	-	1 հաստիքային միավոր
-վկացքարար	-	1 հաստիքային միավոր
-բուժ-քույր	-	1 հաստիքային միավոր
-երաժշտ.դաստ.	-	1 հաստիքային միավոր

Աշխատակազմի և ենթակառույցների ամբողջ ապարատը բաղկացած է 22 հոգուց: Համայնքի ղեկավարի աշխատակազմի և ենթակառույցների կառուցվածքը բերված է հավելված 1-ում:

Ընդամենը - 22 միավոր

1.5 ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՄԱՐԿՈՂ ԳՈՒՅՔԻ ՖԻԶԻԿԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԸ

Համայնքն ունի սեփականություն, որի իրավունքը պաշտպանված է Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրությամբ և օրենքով: Համայնքի սեփականություն կարող են լինել անշարժ և շարժական գույքը, դրամական միջոցները և այլն:

Շենքային պայմանները բավարար են, սակայն կարիք ունի վերանորոգման, որոշ գույքեր նորացված են, համալրված է համակարգչային տեխնիկայով:

Գյուղը չունի գյուղատեխնիկա և այլ գյուղատնտեսական գործիքներ: Խմելու ջրի ներհամայնքային ցանցը կառուցվել է 1970-ական թվերին և վերանորոգվել 2014թ-ին: Ճանապարհային ցանցը վերանորոգման կարիք ունի, հիմնականում վերանորոգման կարիք ունի Բարձրաշեն – Նուբարաշեն և գյուղամիջյան ճանապարհները, միևնույն ժամանակ փողոցներն են:

1.6 ՔԱՂԱՔԱՇԻՆՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԿՈՄՈՒՆԱԼ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ

Բարձրաշեն համայնքը չունի զլխավոր հատակագիծ և գոտիավորման նախագիծ: Քաղաքաշինական ծրագրային այլ փաստաթղթերից առկա է քաղաքաշինական կադաստրի վարման մատյանը, քաղաքաշինական կանոնադրություն և այլն:

Բարձրաշեն համայնքում կանոնավոր կերպով իրականացվում է աղբահանությունը, շաբաթը մեկ անգամ, սակայն համայնքի տարածքում աղբամանների բացակայությունը բացասաբար է անդրադառնում համայնքի արտաքին տեսքի և սանիտարահիգիենիկ պայմանների վրա: Համայնքը չունի աղբատար մեքենա:

Բարձրաշեն համայնքում գրեթե բոլոր փողոցները ապահովված են ցերեկային լուսավորությամբ: Գերեզմանատները ցանկապատված չեն, 2016թվականին գերեզմանատուն տանող ճանապարհը խճապատվել է: Համայնքը գազաֆիկացված է: Համայնքը խմելու ջուր է ստանում Գառնիից, սպասարկում է «Երևան Զուր» ընկերությունը, ջուրը տրվում է շուրջօրյա:

1.7 ԲՆԱԿԵԼԻ ԵՎ ՈՉ ԲՆԱԿԵԼԻ ՏԱՐԱԾՔՆԵՐԻ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒՄ

Համայնքում կա 184 բազմաբնակարան շենքերի բնակարաններ՝ բնակելի /առանձնատներ/ 128 տներ: Բնակ ֆոնդի ընդհանուր մակերեսը կազմում է 33039.5քմ:

Համայնքի առանձնատների մեծ մասը կարիք ունեն վերանորոգման, նորաբաժան ընտանիքների համար անհրաժեշտ են նոր առանձնատներ: Սակայն, բնակչության սոցիալական վատ պայմանների պատճառով առանձնատների կառուցման և վերանորոգման աշխատանքները կատարվում են միայն խիստ անհրաժեշտության դեպքերում, իսկ նոր առանձնատներ գրեթե չեն կառուցվում:

1.8 ԶԲԱՂՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Համայնքի վարչական տարածքի բնակչության ընդհանուր թվաքանակից զբաղվածներ՝ 500մարդ, այդ թվում՝ ոչ գյուղատնտեսական աշխատանքով զբաղվածներ՝ 235 մարդ, գյուղատնտեսական աշխատանքներում զբաղվածներ՝ 265 մարդ, 295 մարդ մեկնում է արտագնա աշխատանքների:

Աշխատանքների պակասը և սոցիալ-տնտեսական անբարենպաստ պայմանները խթանում են բնակչության արտագնա աշխատանքի մեկնելուն:

Համայնքի տարածքում գործում 5 խառը խանութներ :

Բնակիչների հիմնական եկամուտը ստացվում է սեփականաշնորհված վարելահողերի և տնամերձ հողամասերի մշակումից, թռչակների և նպաստների ստացումից: Այս հիմնախնդիրների հաղթահարման հիմնական ճանապարհը աշխատատեղերի ստեղծումն է:

1.9 ՀՈՂՕԳՏԱԳՈՐԾՈՒՄ

- Համայնքի վարչական տարածքը կազմում է 1602.5հա այդ թվում՝ գյուղատնտեսական նշանակության վարելահողեր՝ 271.75հա, բնակելի շինությունների տակ հողեր՝ 77.77հա, անօգտագործելի հողեր 948.0հա, արտադրական հողեր 12.00հա, գերեզմանոց 2հա, դպրոց 2.55հա, հուշարձան 1.7հա, գյուղամիջյան փողոցներ 14.4հա, սեփականաշնորհված հողեր 191.86հա:

1991 թվականին հանրապետությունում իրականացված հողի սեփականաշնորհման ժամանակ համայնքի բնակավայրերում սեփականաշնորհված հողերի մեկ հողաբաժնի չափը կազմել է՝ 0.07հա ջրովի և 0.25հա անջրդի:

Բարձրաշեն համայնքի հողային ֆոնդի բաշխումը բերված է աղյուսակ 2-ում՝

Աղյուսակ 2

NN	Նպատակային նշանակություն	Հողատեսք, գործառնական նշանակություն	Կողի NN	Ընդամենը (2+3+4+8+12)	Սեփականության սուբյեկտ										
					ՀՀ քաղաքացիների	ՀՀ իրավաբանական անձանց	համայնքային				պետական				
							ընդամենը (5+6+7) *	տրված անհատույց օգտագործման	տրված վարձակալության	օգտագործման և վարձակալության չտրված	ընդամենը (9+10+11)	տրված անհատույց օգտագործման	տրված վարձակալության օգտագործման և վարձակալության չտրված	Օտարերկրյա պետությունների, կազմակերպություններ	
	Ա	Բ	Գ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1,1	1 Գյուղատնտեսական	վարելահող		274,03	192,54		81,49		16,9	64,59					
1,2		բազմ. տնկ ընդամ		36,70	26,19		10,52		2,87	7,65					
1,2,1		այդ թվում՝ պտղ. այգի		36,0	25,49										
1,2,2		խաղողի այգի		0,70	0,70										
1,2,3		այլ բազմամյա													
1,3		խոտհարք													
1,4		արոտ		104,10			104,10		103,6	0,50					
1,5		այլ հողատեսքեր		1017,2	76,26		940,94		5,0	935,94					
1		Ընդամենը		1432,03	294,99		1137,03		128,37	1008,68					
2,1	2. Բնակավայրերի	բնակելի		78,47	78,47										
2,1,1		այդ թվում՝ տնամերձ		78,47	78,47										
2,1,2		այգեգործական/ամառ													
2,2		հասարակական		2,10	0,127		0,8			0,50	1,30			1,30	
2,3		խառը կառուցապատ.													
2,4		ընդհանուր		11,50			11,50			11,5					
2,5		այլ հողեր		14,20	0,175		14,02			14,02					
2			Ընդամենը		106,27	78,772		26,32			26,22				1,30
3,1	3. Աղյուսակ 2-ում չներգրված	արդյունաբերություն		12,0			12,00			12,0					
3,2		գյուղատնտեսական		41,8	6,00		35,80			35,8					
3,3		պահեստների													
3,4		ընդերք օգտագործման		1,0							1,0			1,0	

3		Ընդամենը		54,80	6,00	47,80		47,8	1,0		1,0
4,1	4. Ընդհանուր տրամադրություններ	էներգետիկայի		0,10		0,10		0,10			
4,2		կապի		0,10		0,10		0,10			
4,3		տրանսպորտի		2,10					2,1		2,1
4,4		կոմունալ		0,9		0,90		0,90			
4		Ընդամենը		3,20	0	1,1		1,10	2,1		2,1
5,1	5. Հատուկ պահպանվող տարածքներ	բնապահպանական									
5,1.1		այդ թվում՝ արգելոց									
5,1.2		արգելավայրեր									
5,1.3		ազգային պարկ									
5,2		առողջարարական									
5,3		հանգստի									
5,4		պատմ. և մշակութ.		1,70		1,70		1,70			
5		Ընդամենը		1,70	0	1,70		1,70			
6	6. Հատուկ նշանակություն	Ընդամենը									
7,1	7. Սնտառային	անտառ									
7,2		թփուտ									
7,3		վարելահող									
7,4		խոտհարք									
7,5		արոտ									
7,6		այլ հողեր									
7		Ընդամենը									
8,1	8. Զրային	գետեր									
8,2		ջրամբարներ									
8,3		լճեր		1,70		1,70		1,70			
8,4		ջրանցքներ		0,60		0,60		0,60			
8,5		հողտ. և ջր. այլ օբ.		2,20		2,20		2,20			
8		Ընդամենը		4,50		4,50		4,50			
9,1	9. Պահուստային	աղուտներ									
9,2		ավազուտներ									
9,3		ձահիճներ									
9,4											
9,5		այլ անօգտագործելի									
9		Ընդամենը									
ԸՆԴԱՄԵՆԸ ՀՈՂԵՐ (1+2+3+4+5+6+7+8+9)				1602,5	379.76 2	1218.4 7	128,37	1090,00	4,4 0		4,40

1.10 ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ

Համայնքում զբաղվածության հիմնական ճյուղը անասնապահությունն է , զբաղվում են հիմնականում առվույտի , մի քանի տնտեսություններ ծաղկի և այլ բանջարաբոստանային կուլտուրաների մշակմամբ:

Հ/Հ	Ցուցանիշները	Ընդամենը համայնքում
1	2	3
1.	Խոշոր եղջերավոր անասունների գլխաքանակը, այդ թվում՝	823
	Կովեր	325
2.	Խոզերի գլխաքանակը	489
3.	Ոչխարների և այծերի գլխաքանակը	976
4.	Ավանակների և ջորիների գլխաքանակը	2
5	Ձիերի գլխաքանակը	3
6.	Հավերի և այլ թռչունների գլխաքանակը	4772
7.	Նապաստակների և ձագարների գլխաքանակը	0
8.	Մեղվաբնակարանների քանակը	100

1.11. ԲՆՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱԿԱՅՐԻ ՊԱՀՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Բնության և շրջակա միջավայրի պահպանությունը նորմալ կենսագործունեության ամենաանհրաժեշտ գործոնն է, որի հետևանքով էլ համայնքի

առջև ծառացած կարևորագույն խնդիրներից մեկը ազգաբնակչության կենցաղային աղքի տեղափոխման և համայնքի տարածքի մաքրության հարցն է:

Աղբահանության հարց համայնքում գտնվում է նորմալ վիճակում:

1.12. ՏՐԱՆՍՊՈՐՏ, ՃԱՆԱՊԱՐՀԱՅԻՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ

Համայնքը կենտրոնին կապող միջհամայնքային ճանապարհները հիմնականում ասֆալտապատ է:

Ներհամայնքային ճանապարհների մոտ 30 %-ը բարեկարգ են, խճապատված են, իսկ մնացած ճանապարհները կարիք ունեն մշտական նորոգումների:

Համայնքում տեղադրված չեն ճանապարհային երթևեկության նշաններ:

Համայնքից - Արտաշատ շաբաթը 2 անգամ գործում է երթուղային ավտոբուս, իսկ համայնքից – մայրաքաղաք օրական 4 անգամ գործում է երթուղային տաքսի:

1.13 ԿՐԹՈՒԹՅՈՒՆ

Համայնքը ունի միջնակարգ դպրոց, դպրոցի շենքը գտնվում է անմխիթար վիճակում:

Դպրոցի շենքը ունի կապիտալ վերանորոգման կարիք՝ գազաֆիկացված չէ, սան հանգույցը և կոյուղին գտնվում է ոչ բարվոք վիճակում: Դպրոցն ունի 172 աշակերտներ և 23 ուսուցիչներ: Համայնքի մսուր մանկապարտեզի մի մասը ենթարկվել է կապիտալ վերանորոգման բարերարի և որոշ մասն էլ համայնքապետարանի կողմից և նախապատրաստվում են գարնանը մի մասը շահագործել:

1.14 ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹՅՈՒՆ

Համայնքը ունի բուժ տեղամաս, իր շենքային և գույքային հարմարություններով, որի ներսում գործում է նաև ատամնաբուժարանը:

1.15 ՄՇԱԿՈՒՅԹ, ՍՊՈՐՏ, ՀՈԳԵՎՈՐ ԴԱՍՏԻՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Գյուղը կուլտուրայի տունը ունի վերանորոգված երկու խաղասենյակներ, որտեղ երիտասարդները անցկացնում են իրենց ազատ ժամանակը:

Կուլտուրայի տունը կապիտալ վերանորոգման կարիք ունի: Միջոցառումները կատարվում են դպրոցում, կամ համայնքապետարանում:

Գյուղը ունի ֆուտբոլի հրապարակ և իր ֆուտբոլի թիմը, երբեմն մեկնում են մրցումների, այդ հարցում նորմալ հիմքերի վրա է դրված երիտասարդների հետ տարվող աշխատանքները, իսկ համայնքի գրադարանի գրքերը՝ վերանորոգման պատճառով, ժամանակավորապես՝ 5150 միավոր ի պահ է տրվել գյուղի դպրոցին:

1.16 ԱՌԵՎՏՈՒՐ ԵՎ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Համայնքի տարածքում գործում են 5 առևտրի օբյեկտներ, որոնք հիմնականում զբաղվում են սննդի որոշ տեսակների, ծխախոտի, ալկոհոլային խմիչքների և այլ ապրանքների վաճառքով, նրանք բոլորն էլ հաշվառված են պետական հարկային մարմնում, ինչպես նաև կիսամյակային կտրվածքով վճարում են համապատասխան տեղական տուրք համայնքի բյուջե՝ գործունեության թույլտվության համար:

1.17 ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՈՒԺԵՂ ԿՈՂՄԵՐԸ

- Համայնքն ունի ավելի քան բուհի 51 շրջանավարտ, տարբեր մասնագիտությունների, որոնք կարող են կազմակերպել համայնքում տարբեր բնակավայրերի հետ կապված աշխատանքներ
- համայնքում մեծ աշխատուժի առկայություն
- համայնքում գյուղատնտեսության զարգացման համար առկա հողային բավականին մեծ ռեսուրսների առկայությունը
- համայնքի համեմատաբար բարենպաստ կլիման
- համայնքում առկա միջնակարգ դպրոցի գործելը
- համայնքում հեռախոսակապի և հեռուստատեսության առկայությունը
- համայնքում խմելու ջրի ներհամայնքային համակարգի շուրջօրյա առկայությունը
- կենտրոնական և գյուղամիջյան փողոցների լուսավորությունը
- համայնքում գազաֆիկացման առկայությունը
- համայնքում արտադրված գյուղատնտեսական մթերքը Երևան քաղաքի շուկներում սպառելու հնարավորությունը

1.18 ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԹՈՒՅԼ ԿՈՂՄԵՐԸ

- Ոռոգման համակարգի անմիջապես վիճակը
- Միջնակարգ դպրոցի կապիտալ վերանորոգում
- Բարձրագույն և միջին մասնագիտական կրթություն ունեցողների գործազրկության բարձր մակարդակը,
- Գյուղատնտեսական մթերքների իրացման, շուկայական ցածր գների պատճառով գյուղացու եկամուտների նվազում
- Կուլտուրայի տան և մանկապարտեզի/մի մասի/ շենքերի կապիտալ վերանորոգում
- Բարձրաշեն- Նուբարաշեն ճանապարհի որոշ հատվածի ասֆալտապատում
- Համայնքում աշխատատեղերի սակավությունը, գործազրկության բարձր մակարդակը
- Համայնքում սեփական եկամուտների սակավությունը
- Սոցիալապես անապահով ընտանիքների մեծ թիվը
- Համայնքում տարեցտարի շարունակվող արտագաղթը՝ իր բոլոր բացասական հետևանքներով

1.19 ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՀՆԱՐԱԿՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

1. Մեծ աշխատուժի առկայություն
2. Գյուղատնտեսական մթերքների արտադրություն

1.20 ՀԱՄԱՅՆՔԻՆ ՍՊԱՌՆԱՑՈՂ ՎՏԱՆՔՆԵՐԸ

- Համայնքում ոռոգումը իրականացվում է մեխանիկական եղանակով, պոմպերի միջոցով, պոմպերի խափանման և հոսանք չլինելու դեպքում համայնքը կզրկվի ոռոգումից: Չկան խողովակներ և կիսախողովակներ ոռոգման ցանցի վերանորոգման համար:
- Համայնքում բնակիչների հարկային պարտավորությունների կատարման ոչ բավարար վիճակը
- Աղբամանների բացակայության պատճառով համայնքի տարածքում բնության ու շրջակա միջավայրի աղտոտման և վնասման վտանգը

- Համայնքում հողագործությամբ զբաղվելու անհեռանկարայնությունը վտանգում է գյուղատնտեսության այդ ճյուղի զարգացումը.
- Համայնքի երիտասարդ կադրերի արտագաղթը, արտերկրներ աշխատանքի մեկնելը և չվերադառնալը վտանգում է համայնքի կենսագործունեությունը:

1.21 ԲՆԱԿԻՉՆԵՐԻ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՆՔՆԱԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆԸ

Համայնքում վերջին տարիների ընթացքում նկատելի էր որոշակի դրական տեղաշարժ ՏԻՄ-երի և բնակչության փոխհարաբերություններում: Ներկայումս նոր ձևավորված ՏԻՄ-երի գործունեությունը դարձել է համեմատաբար ավելի թափանցիկ և հրապարակային, որը զգալիորեն նպաստում է համայնքի բնակչության իրազեկվածությանը ՏԻՄ-երի ընդունած որոշումներին և կատարած աշխատանքներին:

Համայնքի բնակիչները սկսել են բավականին ակտիվորեն մասնակցել ՏԻՄ-երի կողմից կազմակերպված հանրային հանդիպումներին ու միջոցառումներին: Համայնքներում կազմակերպվում են հանրային լսումներ և քննարկումներ (մասնավորապես, համայնքի բյուջեի նախագծի, համայնքային ծրագրերի և այլնի շուրջ), տեղական և միջազգային տարբեր կազմակերպությունների կողմից անցկացվում են ուսուցման և վերապատրաստման դասընթացներ, սեմինարներ, որոնց հաճույքով մասնակցում են ինչպես համայնքի աշխատակազմի մասնագետները, այնպես էլ համայնքի որոշ ակտիվ բնակիչներ: Հիմնականում բոլոր միջոցառումները, այդ թվում նաև ավագանու նիստերը, տեղադրվում են համայնքի պաշտոնական կայքում, որը նպաստում է ՏԻՄ-երի գործունեության նկատմամբ բնակչության վստահության ամրապնդմանը:

Համայնքի ավագանու կողմից ընդունվել են տեղական ինքնակառավարմանը բնակիչների մասնակցության, համայնքի ղեկավարին կից խորհրդակցական մարմինների ձևավորման և գործունեության, համայնքում հանրային բաց լսումների և (կամ) քննարկումների կազմակերպման և անցկացման կարգերը, որոնք մեծապես կնպաստեն բնակիչների ավելի ակտիվ մասնակցությանը տեղական ինքնակառավարմանը:

1.22 ԱՂԵՏՆԵՐԻ ՌԻՍԿԻ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ

Համայնքում աղետների (բնածին և տեխնածին) ռիսկի կառավարման ոլորտը ներկայումս սաղմնային վիճակում է: Համայնքը ունի բնակչության տարահանման հանձնաժողովը, բնակչության տարահանման գործողությունների պլան:

Համայնքում առայժմ չի իրականացվել տեղական մակարդակում խոցելիության և կարողությունների գնահատման որևէ գործողություն, որի հիման վրա հնարավոր կլիներ պլանավորել ու իրականացնել համայնքին սպառնացող աղետների ռիսկի նվազեցման նպատակամետ գործողություններ ու միջոցառումներ: Այս խնդիրը կարևոր է, համայնքին սպառնացող աղետների ռիսկի կանխմանը :

1.23 ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԳՈՐԾԱՐԱՐ ՄԻՋԱԿԱՅՐԸ

Համայնքում բիզնեսի վիճակն բարվոք համարել չի կարելի:

ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՀՆԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

- Խելամտորեն օգտագործել համայնքի ֆինանսական միջոցները:

- Բարձրացնել Տեղական ինքնակառավարման մարմինների ինքնուրույնության մակարդակը՝ մշակելով և իրականացնելով նպատակամետ ու արդյունքահեն համայնքային քաղաքականություններ, ռազմավարություններ և ծրագրեր
- Աստիճանաբար ընդլայնել համայնքի բնակչությանը մատուցվող համայնքային ծառայությունների շրջանակը, կիրառել յուրաքանչյուր ծառայության մատուցման մասշտաբի էֆեկտը (նվազեցնելով ծառայության միավորի վրա կատարվող ծախսերը), ըստ այդմ՝ բարձրացնել ծառայությունների մատուցման ծավալները և արդյունավետությունը, և, որպես հետևանք, բնակչությանը դրանց հասանելիության և որակի մակարդակները
- Համայնքի տարածքում նպաստել տնտեսության տարբեր ճյուղերի (հատկապես՝ գյուղատնտեսության, փոքր և միջին բիզնեսի և այլնի) զարգացմանը՝ օգտվելով համայնքում բնական պաշարների և այլ արժեքների առկայությունից
- Մեղմացնել համայնքում Տեղական ինքնակառավարման վրա բնակիչների ազդակցական կապերի հնարավոր բացասական ազդեցությունները
- Նպաստել համայնքի ավագանու ինստիտուտի կայացմանը, որի շնորհիվ կուժեղանա համայնքի ներքին վերահսկողության համակարգը և, արդյունքում, կբարձրանա համայնքի ընդհանուր կառավարման արդյունավետությունը
- Բարձրացնել համայնքի Տեղական ինքնակառավարման մարմինների փոխհարաբերությունների և համագործակցության մակարդակը Հայաստանի Հանրապետության պետական կառավարման մարմինների հետ՝ նպաստելով համայնքի աստիճանական զարգացմանը
- Հնարավորինս արագ կայանալ և պատրաստ լինել՝ ընդունելու և իրականացնելու Տեղական ինքնակառավարման մարմիններին օրենքով ակնկալվող նոր սեփական և պատվիրակված լիազորություններ՝ համապատասխան ֆինանսական միջոցներով
- Համայնքում ստեղծել լուրջ նախադրյալներ և նպաստավոր պայմաններ ժողովրդագրական աճի, սոցիալ-տնտեսական և տեղական ժողովրդավարության զարգացման համար՝ ավելացնելով ընտանիքների եկամուտները և բարձրացնելով բնակչության ընդհանուր կենսամակարդակը, հաղթահարելով աղքատությունը և կանխելով արտագաղթը
- Համայնքում նպաստել գյուղատնտեսության զարգացմանը
- Տարածաշրջանի այլ համայնքների հետ միջհամայնքային համագործակցություն ծավալելու դեպքում հնարավոր կլինի լուծել ընդհանուր աղբավայր ունենալու և շահագործելու հարցը, համայնքում պատշաճ մակարդակով կազմակերպելու աղբահանության և սանիտարական մաքրման ծառայությունների մատուցումը

2. ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՏԵՍԼԱԿԱՆԻ, ՈԱԶՄԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՀԶԾ-Ի ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՆՊԱՏԱԿՆԵՐԻ ՍԱՀՄԱՆՈՒՄ

Համայնքի տեսլականն է՝

Բարձրաշեն համայնքը դարձնել գյուղատնտեսական մթերքների արտադրության, ծաղկաբուծության, մաքուր, բարեկարգ, առևտրի և սպասարկման, կրթական և մշակութային զարգացած ենթակառուցվածքներ, բնակչության համար բավարար կենսապայմաններ ունեցող տարածք:

Համայնքի սահմանված տեսլականին հասնելու համար համայնքի ռազմավարությունն է՝

- ապահովել համայնքի համաչափ զարգացումը.
- համայնքում անասնապահության զարգացում և անասնապահական մթերքների արտադրության ծավալների աստիճանական մեծացում՝ անասնազլխաքանակի տարեցտարի ավելացման և անհրաժեշտ քանակությամբ անասնակերի ապահովման միջոցով.
- հասարակական սննդի, առևտրի և կենցաղսպասարկման օբյեկտների ստեղծման, համապատասխան ծառայությունների պատշաճ մակարդակով մատուցումը.
- համայնքի սեփականություն համարվող ենթակառուցվածքների պահպանում, շահագործում, նորոգում և զարգացում.
- արտաքին լուսավորության համակարգերի անցկացում, ճանապարհային նշանների տեղադրում.
- համայնքի բնակչության սոցիալ-տնտեսական պայմանների բարելավում՝ նրանց մատուցվող հանրային ծառայությունների տեսակների (ջրամատակարարում և ջրահեռացում, գազամատակարարում, էլեկտրամատակարարում, աղբահանություն և սանիտարական մաքրում, տրանսպորտ և կապ, նախադպրոցական և դպրոցական կրթություն, արտադպրոցական դաստիարակություն, մշակույթ, առողջապահություն և սպորտ, սոցիալական պաշտպանություն և այլն) շրջանակի աստիճանական ընդլայնման, հասանելիության ու մատչելիության ապահովման և որակի անշեղ բարձրացման միջոցով.
- համայնքի Տեղական ինքնակառավարման մարմինների , աշխատակազմի, համայնքային կազմակերպությունների ինստիտուցիոնալ կարողությունների աստիճանական հզորացում, տեղական ժողովրդավարության ամրապնդում, համայնքում պատշաճ կառավարման սկզբունքների հետևողական իրականացում
- Տեղական ինքնակառավարմանը բնակիչների ներգրավվածության բարելավում՝ բնակիչների մասնակցության ձևերի մերդրման և զարգացման միջոցով
- Տեղական ինքնակառավարման մարմինների գործունեության թափանցիկության, հրապարակայնության և հաշվետվողականության մակարդակների հետևողական բարձրացում
- համայնքի ֆինանսական կառավարման համակարգում հստակ մեխանիզմների ներդրում և հետևողական կիրառում,
- նոր աշխատատեղերի ստեղծում և համայնքից միգրացիայի նվազեցում, բնակչության թվաքանակի կայունացում:

Համայնքի զարգացման 2017 - 2021թ.թ. ծրագրի հիմնական նպատակներն են՝

- Տեղական ինքնակառավարմանը բնակիչների մասնակցության ակտիվացում՝ մասնակցության նոր մեթոդների և ձևերի ներդրման և աստիճանական զարգացման միջոցով
- համայնքում գյուղատնտեսության (հողագործության, անասնապահության, այգեգործության, թռչնապահության, մեղվապահության) զարգացում՝ տնամերձերի, վարելահողերի, խոտհարքների և արոտավայրերի նպատակային և արդյունավետ օգտագործման միջոցով
- ներհամայնքային ճանապարհների և փողոցների վիճակի բարելավում և լուսավորում
- համայնքի բնակչությանը հանրային ծառայություններ մատուցող համայնքային հիմնական ենթակառուցվածքների (մանկապարտեզների, մշակույթի տների և գրադարանների, բուժկետերի) շենքերի հիմնանորոգում կամ վերակառուցում

- համայնքում գործարար միջավայրի բարելավում՝ նոր աշխատատեղեր ստեղծող անհատներին և կազմակերպություններին խրախուսելու (օրինակ, տեղական հարկերի, տուրքերի և վճարների գծով արտոնություններ տրամադրելու) միջոցով:

3. ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՏԱՐԱԾՔՈՒՄ ՆԱԽԱՏԵՍԱԿՈՂ (ՇԱՐՈՒՆԱԿՎՈՂ) ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԵՎ ՄԱՐԶԱՅԻՆ, ՄԻՋՀԱՄԱՅՆՔԱՅԻՆ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԱՅԼ ԾՐԱԳՐԵՐԻ ՈՒ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

2017 - 2021թ.թ. ընթացքում համայնքի Տեղական ինքնակառավարման մարմինները նախատեսում են լայնորեն համագործակցել պետական կառավարման մարմինների, միջազգային և տեղական կազմակերպությունների, քաղաքացիական հասարակության և մասնավոր հատվածների և այլ շահագրգիռ կողմերի հետ:

Համայնքում պետության կողմից ներդրումներ ապահովելու նպատակով, նախատեսվում է սերտ համագործակցություն Հայաստանի Հանրապետության Արարատի մարզպետարանի կառուցվածքային և առանձնացված ստորաբաժանումների հետ: Որպես պետական կառավարման մարմինների հետ համայնքի համագործակցության հիմնական ուղղություններ, 2017 - 2021թ.թ.-ին նախատեսվում են հետևյալ հանրապետական և մարզային ծրագրերն ու միջոցառումները՝

- Համայնքում գյուղատնտեսության զարգացում՝ պարարտանյութերի, թունաքիմիկատների, սերմացուի, գյուղտեխնիկայի ձեռքբերման, գյուղացուն ձեռնտու պայմաններով (երկարաժամկետ, շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով, առանց գրավի) գյուղատնտեսական վարկերի տրամադրման, գյուղատնտեսական աշխատանքների կազմակերպման, խորհրդատվության ու աջակցության և այլ ուղղություններով:
- Վարչական շենքի մասնակի վերանորոգում:
- Համայնքի հանրակրթական դպրոցի շենքերի կապիտալ նորոգում, ներքին հարդարում, դռների, պատուհանների և սանհանգույցների փոխարինում, ջեռուցում՝ բարելավելով դպրոցական հանրակրթության որակը:
- Համայնքում ոռոգման համակարգերի մասնակի վերանորոգում և ջրամատակարարման բարելավում՝ համագործակցության ներգրավելու կազմակերպությունը:
- Առողջապահության և սոցիալական պաշտպանության ոլորտներում համայնքի բնակչությանը հանրային ծառայությունների հասանելիության և մատուցման մակարդակի բարձրացում՝ պետական պատվերի շրջանակներում:
- Աղետների ռիսկի կառավարման ոլորտում համայնքի բնակչության լայն իրազեկում, արտակարգ իրավիճակներում համայնքի գործողությունների պլանի կազմում և իրականացում, կանխարգելիչ միջոցառումների կազմակերպում և իրականացում:

2017 - 2021թ.թ. ընթացքում Հայաստանում ընթացող վարչատարածքային բարեփոխումների և (կամ) միջհամայնքային համագործակցության շրջանակներում նախատեսվում են հետևյալ նպատակային ծրագրերը և միջոցառումները՝

- ՀՏԶ-ի հետ՝ «Համայնքի ներհամայնքային ճանապարհների բարեկարգման և սպասարկման, աղբահանության ծառայությունների ստեղծում, ներհամայնքային հասարակական տրանսպորտի համակարգի ձևավորում, դպրոցականների ու երիտասարդության շրջանում բնապահպանական և ագրոքիզնեսի կառավարման գիտելիքների տարածում» ծրագիրը:
- Հնարավոր այլ ծրագրեր ու միջոցառումներ:

2017-2021թ.թ. ընթացքում կշարունակվեն համայնքի և Հայաստանի Հանրապետության Արարատի մարզում գործունեություն ծավալող միջազգային և տեղական դոնոր կազմակերպությունների, Քաղաքացիական հասարակության և մասնավոր հատվածների սուբյեկտների, այլ կազմակերպությունների և անհատների համագործակցության շրջանակներում նախատեսվող ներդրումային, դրամաշնորհային, տեխնիկական աջակցության, բարեգործական ծրագրերը և միջոցառումները:

4. ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԻՐԱՎԻՃԱԿԻ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒՄ, ԳՆՀԱՏՈՒՄ ԵՎ ԿԱՆԽԱՐԳԵԼՈՒՄ

Կատարելով համայնքի 2017 - 2021թթ. բյուջեների մուտքերի կանխատեսումները՝ պետք է հաշվի առնել

1) Համայնքի բյուջեի մուտքերի կանխատեսման համար որպես ելակետային տվյալներ են ընդունվել 2015-2016թ.թ. բյուջեների մուտքերի փաստացի գանձման ցուցանիշները՝ յուրաքանչյուր տարի նախատեսելով որոշակի աճ: Մուտքերի աճը նախատեսվել է՝ հիմք ընդունելով համայնքի հետագա զարգացման հետ կապված պատկերացումներն ու ակնկալիքները, նոր ծառայությունների մատուցման անհրաժեշտությունը և դրանց դիմաց վճարների գանձման հնարավորությունները և այլն:

2) Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջեից ֆինանսական համահարթեցման սկզբունքով տրամադրվող դոտացիաների գումարները կանխատեսելու համար, որպես 2016թ. Ցուցանիշ, հիմք է ընդունվել նախկին տարիների ելակետային տվյալները:

Աղյուսակ 3. Համայնքի 2015-2016թ.թ. բյուջեների մուտքերի ցուցանիշները և 2017-2020թթ. բյուջեների մուտքերի կանխատեսումը

հազար դրամ

	Մուտքերի անվանումը	2016. փաստ.	2017թ.- նախատ.	2018թ. փաստ.	2019թ. նախատ.	2020թ. կանխ.	2021թ. կանխ.
1	2	3	4	5	6	7	8
	ԲՅՈՒՋԵՏԱՅԻՆ ՄՈՒՏՔԵՐ՝ ԸՆԴԱՄԵՆԸ (I+II+III)*	39773.2	40267.5	40300.5	40500.0	40550.0	40600.1
I.	ԸՆԴԱՄԵՆԸ ԵՎԱՍՈՒՏՆԵՐ (1+2+3)	33734.5	34762.0	34800.0	34800.0	34850.0	34900.0
1.	ՀԱՐԿԵՐ ԵՎ ՏՈՒՐՔԵՐ	4560.0	4380.0	4400.0	4450.0	4500.0	4560.0
1.1	Գույքային հարկեր անշարժ գույքից	1876.0	1876.0	1876.0	1876.0	1876.0	1876.0
	Գույքահարկ շենքերի և շինությունների համար	98.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
	Հողի հարկ	1350.0	1296.0	1300.0	1350.0	1350.0	1350.0
1.2	Գույքային հարկեր այլ գույքից						
	Գույքահարկ փոխադրամիջոցների համար	2482.0	2400.0	2400.0	2400.0	2450.0	2500.0
1.3	Ապրանքների օգտագործման կամ գործունեության իրականացման թույլտվության վճարներ						

	Տեղական տուրքեր	100.0	110.0	110.0	110.0	110.0	110.0
1.4	Ապրանքների մատակարարումից և ծառայությունների մատուցումից այլ պարտադիր վճարներ						
	Պետական տուրքեր						
1.5	Այլ հարկային եկամուտներ						
	Այլ հարկերից և պարտադիր վճարներից կատարվող մասհանումներ						
	Հողի հարկի և գույքահարկի գծով համայնքի բյուջե վճարումների բնագավառում բացահայտված հարկային օրենսդրության խախտումների համար հարկատուներից գանձվող տույժեր և տուգանքներ, որոնք չեն հաշվարկվում այդ հարկերի գումարների նկատմամբ						
2.	ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ԴՐԱՄԱՇՆՈՐՀՆԵՐ	28737.9	30172.0	30172.0	30172.0	30172.0	30172.0
2.1	Ընթացիկ արտաքին պաշտոնական դրամաշնորհներ						
2.2	Կապիտալ արտաքին պաշտոնական դրամաշնորհներ						
2.3	Ընթացիկ ներքին պաշտոնական դրամաշնորհներ						
ա)	Պետական բյուջեից ֆինանսական համահարթեցման սկզբունքով տրամադրվող դոտացիաներ	29737.9	30172.0	30172.0	30172.0	30172.0	30172.0
բ)	Պետական բյուջեից տրամադրվող այլ դոտացիաներ						
գ)	Պետական բյուջեից տրամադրվող նպատակային հատկացումներ (սուբվենցիաներ)						
դ)	ՀՀ այլ համայնքների բյուջեներից ընթացիկ ծախսերի ֆինանսավորման նպատակով ստացվող պաշտոնական դրամաշնորհներ						
2.4	Կապիտալ ներքին պաշտոնական դրամաշնորհներ						
ա)	Պետական բյուջեից կապիտալ ծախսերի						

	Ֆինանսավորման նպատակային հատկացումներ (սուբվենցիաներ)						
բ)	ՀՀ այլ համայնքներից կապիտալ ծախսերի ֆինանսավորման նպատակով ստացվող պաշտոնական դրամաշնորհներ						
3.	ԱՅԼ ԵՎԱՄՈՒՏՆԵՐ*						
3.1	Տոկոսներ						
3.2	Շահաբաժիններ						
3.3	Գույքի վարձակալությունից եկամուտներ						
	Համայնքի սեփականություն համարվող հողերի վարձակալության վարձավճարներ						
	Համայնքի վարչական տարածքում գտնվող պետական սեփականություն համարվող հողերի վարձակալության վարձավճարներ						
	Համայնքի վարչական տարածքում գտնվող պետության և համայնքի սեփականությանը պատկանող հողամասերի կառուցապատման իրավունքի դիմաց գանձվող վարձավճարներ						
	Այլ գույքի վարձակալությունից մուտքեր						
3.4	Համայնքի բյուջեի եկամուտներ ապրանքների մատակարարումից և ծառայությունների մատուցումից, այդ թվում						
	Պետության կողմից ՏԻՄ-երին պատվիրակված լիազորությունների իրականացման ծախսերի ֆինանսավորման համար պետական բյուջեից ստացվող միջոցներ						
3.5	Վարչական զանձումներ						
	Տեղական վճարներ						
	Համայնքի վարչական տարածքում ինքնակամ կառուցված շենքերի, շինությունների						

	օրինականացման համար վճարներ						
	Օրենքով սահմանված դեպքերում համայնքային հիմնարկների կողմից առանց տեղական տուրքի գանձման մատուցվող ծառայությունների կամ կատարվող գործողությունների դիմաց ստացվող (գանձվող) վճարներ						
3.6	Մուտքեր տույժերից, տուգանքներից						
	Վարչական իրավախախտումներ ի համար ՏԻՄ-երի կողմից պատասխանատվության միջոցների կիրառումից եկամուտներ						
	Մուտքեր համայնքի բյուջեի նկատմամբ ստանձնած պայմանագրային պարտավորությունների չկատարման դիմաց գանձվող տույժերից						
7	Ընթացիկ ոչ պաշտոնական դրամաշնորհներ						
3.8	Կապիտալ ոչ պաշտոնական դրամաշնորհներ						
3.9	Այլ եկամուտներ*						
	Համայնքի գույքին պատճառած վնասների փոխհատուցումից մուտքեր						
	Վարչական բյուջեի պահուստային ֆոնդից ֆոնդային բյուջե կատարվող հատկացումներից մուտքեր						
	Օրենքով և իրավական այլ ակտերով սահմանված՝ համայնքի բյուջեի մուտքագրման ենթակա այլ եկամուտներ						
II.	ՈՉ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐԻ ԻՐԱՑՈՒՄԻՑ ՄՈՒՏՔԵՐ (1+2+3+4)						
1.	Հիմնական միջոցների իրացումից մուտքեր						
	Անշարժ գույքի իրացումից մուտքեր						
	Շարժական գույքի իրացումից մուտքեր						

	Այլ հիմնական միջոցների իրացումից մուտքեր						
2.	Պաշարների իրացումից մուտքեր						
3.	Բարձրարժեք ակտիվների իրացումից մուտքեր						
4.	Չարտադրված ակտիվների իրացումից մուտքեր						
	Հողի իրացումից մուտքեր	.0	.0	.0	0		.0
	Ոչ նյութական չարտադրված ակտիվների իրացումից մուտքեր						
III.	ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԲՅՈՒՋԵԻ ՀԱՎԵՈՒՐՂԻ ՕԳՏԱԳՈՐԾՄԱՆ ՈՒՂՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԿԱՄ ՊԱԿԱՍՈՒՐՂԻ (ԴԵՖԻՑԻՏԻ) ՖԻՆԱՆՍԱԿՈՐՄԱՆ ԱՂԲՅՈՒՐՆԵՐԸ (Ա+Բ)						
Ա.	ՆԵՐՔԻՆ ԱՂԲՅՈՒՐՆԵՐ (1+2)						
1.	ՓՈՆԱՌՈՒ ՄԻՋՈՑՆԵՐ						
1.1	Արժեթղթեր						
	-թողարկումից և տեղաբաշխումից մուտքեր						
	-հիմնական գումարի մարում						
1.2	Վարկեր						
	-վարկերի ստացում						
	-ստացված վարկերի հիմնական գումարի մարում						
1.3	Փոխատվություններ						
	-բյուջետային փոխատվությունների ստացում						
	-ստացված փոխատվությունների գումարի մարում						
2.	ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ						
2.1	Բաժնետոմսեր և կապիտալում այլ մասնակցություն						
	-համայնքային սեփականության բաժնետոմսերի և կապիտալում համայնքի մասնակցության իրացումից մուտքեր						
	-իրավաբանական անձանց կանոնադրական կապիտալում պետական						

	մասնակցության, պետական սեփականություն հանդիսացող անշարժ գույքի (բացառությամբ հողերի), այդ թվում՝ անավարտ շինարարության օբյեկտների մասնավորեցումից առաջացած միջոցներից համայնքի բյուջե մասհանումից մուտքեր					
	-բաժնետոմսեր և կապիտալում այլ մասնակցություն ծեռքերում					
2.2	Փոխատվություններ					
	-նախկինում տրամադրված փոխատվությունների դիմաց ստացվող մարումներից մուտքեր					
	-փոխատվությունների տրամադրում					
2.3	Համայնքի բյուջեի միջոցների տարեսկզբի ազատ մնացորդը	3031.6	5505.4			
2.4	Համայնքի բյուջեի ֆոնդային մասի ժամանակավոր ազատ միջոցների տրամադրում վարչական մաս					
2.5	Համայնքի բյուջեի ֆոնդային մասի ժամանակավոր ազատ միջոցներից վարչական մաս տրամադրված միջոցների վերադարձ ֆոնդային մաս					
2.6	Համայնքի բյուջեի հաշվում միջոցների մնացորդները հաշվետու ժամանակահատվածում					
	որից՝ ծախսերի ֆինանսավորմանը չուղղված համայնքի բյուջեի միջոցների տարեսկզբի ազատ մնացորդի գումարը					
	ԱՐՏԱՔԻՆ ԱՂՔՈՒՐՆԵՐ					
1.	ՓՈՒՍԱՌՈՒ ՄԻՋՈՑՆԵՐ					
1.1	Արժեթղթեր					
	-թողարկումից և տեղաբաշխումից մուտքեր					

	-հիմնական գումարի մարում						
1.2	Վարկեր						
	-վարկերի ստացում						
	-ստացված վարկերի հիմնական գումարի մարում						
1.3	Փոխառվություններ						
	-փոխառվությունների ստացում						
	-ստացված փոխառվությունների գումարի մարում						

Համայնքն իր ֆոնդային բյուջեում կարող է նախատեսել կապիտալ ծախսեր ու ծրագրեր հիմնականում համայնքի վարչական բյուջեի տարեսկզբի ազատ մնացորդից համայնքի ֆոնդային բյուջե հատկացումների հաշվին, ինչպես նաև հողերի իրացումից մուտքերի հաշվին:

Համայնքի ղեկավարի աշխատակազմի աշխատողների (11 հաստիքային միավոր) և համայնքի ղեկավարի ենթակայության բյուջետային հիմնարկների աշխատողների (10 հաստիքային միավոր) 2017 թվականի միայն աշխատավարձի տարեկան ֆոնդը նախատեսվել է 15484.0 հազ. դրամ իսկ աշխատակազմի պահպանման մյուս ընդհանուր ծախսերը՝ 15347.0 հազ. դրամ: Անհրաժեշտ է նաև հաշվի առնել, որ 2017-2021 թթ. ընթացքում համայնքի Տեղական ինքնակառավարման մարմինը նախատեսում է համայնքի ղեկավարի, աշխատակազմի աշխատակիցների աշխատավարձերի և պահպանման այլ ծախսերի բարձրացում:

Հաշվի առնելով վերոնշյալը՝ համայնքի 2017-21 թ.թ. տարեկան բյուջեներից (տես՝ աղյուսակ 3)՝ հնարավորություն կլինի կատարելու մոտ 5505.0 մլն դրամի ծախսեր կապիտալ աշխատանքներ կատարելու համար, եթե, իհարկե, պայմանականորեն ընդունենք, որ տվյալ տարվա վարչական բյուջեում, բացի համայնքի աշխատակազմի պահպանման ծախսերից, գործառական դասակարգման այլ ուղղություններով ընթացիկ ծախսեր չեն նախատեսվելու և չեն իրականացվելու: Իսկ եթե տվյալ տարվա վարչական բյուջեում նախատեսվեն և իրականացվեն այլ ընթացիկ ծախսեր ևս, ապա, բնականաբար, ֆոնդային բյուջեում կապիտալ ծախսերի և ծրագրերի համար նախատեսվող միջոցները կպակասեն համապատասխան չափով:

Այսպիսով, համայնքի տվյալ տարվա ֆոնդային բյուջեում կապիտալ ծախսերի չափն ուղղակիորեն կախված կլինի նրանից, թե որքան կկազմեն ընթացիկ ծախսերի ընդհանուր գումարը համայնքի այդ տարվա վարչական բյուջեում և որքան գումար կմնա ֆոնդային բյուջեում կապիտալ ծախսեր կատարելու համար:

5. ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՈՒՈՐՏԱՅԻՆ ԾՐԱԳՐԵՐԻ ՑԱՆԿԻ ԿԱԶՄՈՒՄ ԵՎ ԱՌԱՋՆԱՀԵՐԹՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՍԱՀՄԱՆՈՒՄ, ՖԻՆԱՆՍԱԴԵՍ ԱՊԱՀՈՎԿԱԾ ԾՐԱԳՐԵՐԻ ԶԵՎԱԿԵՐՊՈՒՄ ԵՎ ԱՄՓՈՓՈՒՄ, ԼՐԱՑՈՒՑԻՉ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՀԱՅՐԱՅԹՄԱՆ ՀՆԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Ելնելով համայնքի իրավիճակի վերլուծության և գնահատման արդյունքներից, համայնքում ներկայում արձանագրված հիմնախնդիրներից, համայնքի զարգացման՝ ՏԻՄ-ի կողմից ընտրված ռազմավարությունից, առաջիկա հինգ տարիների համար սահմանված հիմնական նպատակներից, համայնքի ղեկավարին կից գործող ՀԶԾ-ի և տարեկան բյուջեի կառավարման գծով ԽՄ-ի կողմից քննարկվել և որոշվել է

առաջարկվող ծրագրերի ցանկը (աղյուսակ 4)՝ ներառելու համայնքի 2016-2021թթ. ՀԶՀԾ-ում:

Աղյուսակ 4. Համայնքի 2016-20թթ. ՀԶՀԾ-ում ներառելու համար առաջարկվող ծրագրերի ցանկը

h/h	Ծրագրի անվանումը	Ծրագիրն առաջարկողը	Ծրագրի մոտավոր արժեքը, ֆինանսավորման աղբյուրը, հազ. դրամ
1	Համայնքի գլխավոր հատակագիծ	Համայնքապետ	4500,000
2	Սեսմիկ ռիսկերի միջոցառում	Համայնքապետ	100,000
3	Ոռոգման ցանցերի կիսախողովակների տեղադրում	Համայնքապետ	1500,000
4	Համայնքապետարանի շենքի մասնակի վերանորոգում	Համայնքապետ	1000,000
5	Մանկապարտեզի շենքի մասնակի վերանորոգում	Համայնքապետ	1300,000
6	Կուլտուրայի շենքի մասնակի վերանորոգում	Համայնքապետ	5000,000
7	Փողոցների կոպչապատում	Համայնքապետ	1000,000
8	Սպորտային հրապարակի բարեկարգում	Համայնքապետ	400,000
9	„ՂՈ,, կոչվող հողատարածքում ոռոգման ցանցի կառուցում	Համայնքապետ	7500.000

Առաջարկվող ծրագրերի առաջնահերթությունները որոշելու նպատակով, ՀԶՀԾ-ի և տարեկան բյուջեի կառավարման գծով խորհրդակցական մարմինի կողմից սահմանվել են ծրագրերի գնահատման հետևյալ չափանիշները՝

- հանրության աջակցությունը
- ուղղակի և անուղղակի շահառուների թիվ
- հարատևություն (կենսունակություն)
- ազդեցություն սոցիալական խոցելի խմբերի վրա, աղքատության նվազեցում
- հիմնական միջոցների (ենթակառուցվածքների) պահպանում:

Կիրառելով ծրագրերի առաջնահերթությունների որոշման մասնակցային կառավարման մեթոդը և օգտագործելով ծրագրերի գնահատման սահմանված չափանիշները՝ ՀԶԲԾ-ի և տարեկան բյուջեի կառավարման գծով խորհրդակցական մարմինն իր նիստում քննարկել և որոշել է վերևում առաջարկված համայնքային ոլորտային ծրագրերի առաջնահերթությունները:

Ինչպես երևում է ՀԶՀԾ-ի 4-րդ բաժնի աղյուսակ 3-ից, համայնքի բյուջեի ընդհանուր մուտքերը հնգամյա հատվածում կազմելու են հազար դրամ: Դա նշանակում է, որ համայնքի բյուջեի ֆինանսավորմամբ ՀԶՀԾ-ում հնարավոր է ներառել ծրագրեր միայն նշված գումարի սահմաններում: Համայնքի մանկապարտեզի, մշակույթի տան, ճանապարհի կապիտալ նորոգման ծախսերի համար նախատեսվում է դիմել ՀՀ Կառավարությանը կամ դոնոր կազմակերպություններին:

Աղյուսակ 6. Համայնքի 2017 - 2021թ.թ. ֆինանսապես ապահովված ընդհանուր և ուղղորտային ծրագրերի անփոփոխելի

Դ/հ	Ծրագրի անվանումը	Չափի միավոր	Ծրագրի բանալիական ծավալը	Ծրագրի արժեքը, հազ. դրամ	Ծրագրի կատարումն ըստ տարիների						Ծրագրի ֆինանսավորման աղբյուրները		
					2016	2017	2018	2019	2020	2021	Համայնքի բյուջե	Պետական կազմակերպություններ	Գրանցված
1.	Համայնքի գլխավոր հատակագիծ	Հատ	1	4500,0		600,0	1900,0	2000,0			4500,0		
2	Մեծիկ ռիսկերի միջոցառում	Հատ	1	100,0							100,0		
3	Ոռոգման ցանցերի կիսախողովակների տեղադրում	կմ	3,5	3500,0								7500,0	
4	„ՂՂ, կոչվող իրադարձություն“ ոռոգման ցանցի կառուցում	կմ	1.8	7500,0		1000,0						1000,0	
5	Համայնքապետարանի շենքի մասնակի վերանորոգում	քմ		1000,0								2000,0	18000,0
6	Լուստուրայի տան հիմնանորոգում	քմ		20000,0		605,0	400,0	400,0	400,0	250,0		1300,0	
7	Մանկապարտեզի շենքի մասնակի վերանորոգում	քմ		1300,0		300,0	1000,0					1000,0	
8	Փողոցների կապակցություն	կմ		1000,0		-----	350,0	3500,0	300,0				
9	Սպորտային հրապարակի բարեկարգում	քմ		300,0		300,0						300,0	
	Ընդամենը			39200,0		2805,0	3650,0	5900,0	700,0	250,0	10200,0	29000,0	

Աղյուսակ 7. Համայնքի 2016-2020 թ.թ. բյուջեների մուտքերի և դրանց հաշվին կատարվող ընդհանուր ու ոլորտային ծրագրերի ծախսերի ցուցանիշների համեմատությունը և վերլուծությունը

Հ/հ	Ցուցանիշի անվանումը	2016	2017	2018	2019	2020	2021
1.	Համայնքի բյուջեի ընդհանուր մուտքերը*, այդ թվում՝	34271.8	3400.0	3400.0	3400.0	3400.0	3400.0
1.1	Վարչական բյուջեի ընդհանուր մուտքերը	34264.7	34264.7	34264.7	34264.7	34264.7	34264.7
1.2	Ֆոնդային բյուջեի ընդհանուր մուտքերը, այդ թվում՝	7.1	0	0	0	0	0
	Վարչական բյուջեի պահուստային ֆոնդից ֆոնդային բյուջե հատկացվող գումարը	3000.0	0	0	0	0	0
2.	Համայնքի ընդհանուր և ոլորտային ծրագրերի ծախսերը, այդ թվում՝	35282.7	35282.7	35282.7	35282.7	35282.7	35282.7
2.1	Ընթացիկ ծախսեր	32282.7	32282.7	32282.7	32282.7	32282.7	32282.7
2.2	Ոչ ֆինանսական ակտիվների գծով ծախսեր	3000.0	3000.0	3000.0	3000.0	3000.0	3000.0
3.	Համայնքի բյուջեի պահուստային ֆոնդ, այդ թվում՝	1527.9	1527.9	1527.9	1527.9	1527.9	1527.9
3.1	Վարչական բյուջեի պահուստային ֆոնդ	1527.9	1527.9	1527.9	1527.9	1527.9	1527.9
3.2	Ֆոնդային բյուջեի պահուստային ֆոնդ	0	0	0	0	0	0

հազ. դրամ

*) Վարչական բյուջեի պահուստային ֆոնդից ֆոնդային բյուջե հատկացվող գումարը չի մտնում բյուջետային ընդհանուր մուտքերի մեջ

Համայնքի տարածական զարգացումը սահմանող՝ քաղաքաշինական ծրագրային փաստաթղթերի մշակման կամ դրանց փոփոխման (լրացման) մասին դրույթներ

Համայնքի տարածական զարգացումը սահմանող՝ քաղաքաշինական ծրագրային փաստաթղթերն են՝ ընթացիկ քաղաքաշինական քարտեզը, քաղաքաշինական կադաստրը, քաղաքաշինական կանոնադրությունը:

Շրջակա միջավայրի պահպանմանն ուղղված նախատեսվող միջոցառումներ

2017-2021թ.թ. ընթացքում համայնքի սեփականություն համարվող հողերի, ջրային տարածքների, ինչպես նաև բնության և շրջակա միջավայրի պահպանության ոլորտում նախատեսվում է կազմակերպել և իրականացնել հետևյալ միջոցառումներ

- լայն բացատրական աշխատանք կատարել բնակչության հետ՝ կենցաղային աղբը չթափելու դրա համար չնախատեսված վայրերում, գերծ մնալու բնության և շրջակա միջավայրի աղտոտումից ու վնասումից,
- կանխարգելելու բնության և շրջակա միջավայրի աղտոտումը և վնասումը, ինչպես նաև սուր վարակիչ հիվանդությունների առաջացման և տարածման վտանգը համայնքում: Յուրաքանչյուր տարի գարնանը համայնքում կազմակերպել «Մաքուր համայնք» կարգախոսով 2-3 շաբաթօրյակներ՝ իրականացնելու բնության և շրջակա միջավայրի մաքրության,

ծառատնկման աշխատանքներ, դրանց ներգրավելով նաև երիտասարդներին և դպրոցականներին:

Համայնքում գործարար միջավայրի բարելավմանն ուղղված միջոցառումներ

Չնայած ՀՀ գործող օրենսդրությամբ ՏԻՄ-երն այս ոլորտում առայժմ պարտադիր լիազորություններ գրեթե չունեն, այնուամենայնիվ հաշվի առնելով, որ 2016 թվականի հուլիսի 29-ին ՀՀ կառավարության կողմից հավանության է արժանացել ՀՀ 2016-2025 թվականների տարածքային զարգացման ռազմավարությունում ամրագրված մոտեցումները, ինչպես նաև այն հանգամանքը, որ համայնքի ՏԻՄ-երը շահագրգռված են համայնքում գործարար միջավայրի բարելավմամբ և պատրաստակամ են ըստ ամենայնի օժանդակել այս ոլորտում ցանկացած նոր նախաձեռնության, քանի որ այն մեծապես կնպաստի համայնքում նոր աշխատատեղերի ստեղծմանը, բնակչության եկամուտների ավելացմանը և վճարունակության բարձրացմանը, համայնքի բյուջետային սեփական միջոցների հավաքագրման մակարդակի բարձրացմանը և ծավալի մեծացմանը և այս ամենի արդյունքում՝ համայնքի ընդհանուր զարգացմանը:

Համայնքում գործարար միջավայրի բարելավմանն ուղղված 2017-2021թ.թ. ընթացքում նախատեսվում է իրականացնել հետևյալ միջոցառումները՝

- ըստ ամենայնի ստեղծել համայնքում հնարավորություններ աշխատատեղեր ունենալու համար
- աջակցել համայնքում նոր արտադրություններ և աշխատատեղեր ստեղծելու նախաձեռնությունն ցուցաբերող գործարարներին՝ տրամադրելով նրանց գործունեություն իրականացնելու համար համայնքային սեփականություն հանդիսացող գույքի վարձակալման, տեղական տուրքերի և վճարների գծով արտոնություններ
- համայնքում խթանել գյուղատնտեսության, անասնապահական և թռչնապահական մթերքների (մասնավորապես՝ գյուղմթերքի, մսի, ձվի) արտադրության, հանձնման և վերամշակման արտադրամասերի ընդլայնումը և ստեղծումը
- համայնքում կազմակերպել և աստիճանական զարգացնել տնային պայմաններում բնական հյութերի արտադրությունը և իրացումը
- համայնքում խթանել առևտրի և ծառայությունների փոքր ու միջին նոր կետերի բացումը, բնակչությանը և հյուրերին պատշաճ մակարդակով սպասարկումը՝ պաշտպանելով դրանց սեփականատերերի իրավունքները և շահերը
- աստիճանաբար բարեկարգել համայնքը, ավարտել լուսավորության ցանցը, տեղադրել ճանապարհային նշաններ՝ նպաստելու համայնքում անվտանգ երթևեկության ապահովմանը
- էկոտուրիզմի զարգացմանը

Աղետների ռիսկի կառավարման հիմնական մոտեցումներ

Համայնքում աղետների ռիսկի կառավարմանն ուղղված 2017-2021թ.թ. ընթացքում նախատեսվում է իրականացնել հետևյալ միջոցառումները՝

- համայնքի աղետների ռիսկերի կառավարման հարցերում շարունակել համագործակցությունը հանրապետական համապատասխան մարմինների հետ՝ մասնավորապես ՀՀ արտակարգ իրավիճակների նախարարության հետ
- ՀՀ կառավարության 2012 թվականի հոկտեմբերի 25-ի N 1351-Ն որոշմամբ սահմանված կարգով ՀՀ արտակարգ իրավիճակների նախարարություն ներկայացնել սեյսմիկ ռիսկի գնահատման աշխատանքների հայտ, որի արդյունքում պետք է կազմվի համայնքի սեյսմիկ ռիսկի գնահատման քարտեզը,

- համայնքի բնակչության իմացության, հմտությունների, գիտելիքների մակարդակի ուսումնասիրում և համայնքում առկա ռեսուրսների բացահայտում, որոնք հնարավոր է ուղղել աղետների ռիսկի նվազեցմանը նպաստող համայնքահեն միջոցառումների պլանավորմանն ու իրականացմանը
- համայնքի խոցելիության և կարողությունների գնահատում, ներառյալ այդ գործընթացի կազմակերպման և իրականացման խմբի ձևավորումը, նախապատրաստական աշխատանքները, տվյալների հավաքագրումը և հետազոտումը՝ համապատասխան գործիքների և մեթոդների ընտրությամբ, վերլուծական աշխատանքների իրագործումը՝ յուրաքանչյուր փուլում ձեռնարկվող քայլերի և ակնկալվող արդյունքների ամրագրմամբ և ձևակերպմամբ
- համայնքում աղետների ռիսկի կառավարման գործողությունների և միջոցառումների պլանի կազմում և իրականացում
- բերքի պահպանման նպատակով բնակավայրերում հակակարկտային կայաններ տեղադրելու միջոցառումների ձեռնարկում՝ ֆինանսավորման արտաքին աղբյուրներից (պետություն, միջազգային և տեղական դոնոր կազմակերպություններ, մասնավոր ներդրողներ) անհրաժեշտ միջոցների հայթայթում
- համայնքում աղետների ռիսկի կառավարման կանխարգելիչ միջոցառումների կազմակերպում և իրականացում:

Համայնքի կոմունալ ենթակառուցվածքների զարգացմանն ուղղված միջոցառումներ

Համայնքի կոմունալ ենթակառուցվածքների զարգացմանն ուղղված՝ 2017-2021թ.թ. ընթացքում նախատեսվում է իրականացնել հետևյալ աշխատանքները և միջոցառումները՝

- վերահսկողություն համայնքի բնակչությանը պետական կառավարման և տեղական ինքնակառավարման մարմինների, մասնավոր կազմակերպությունների կողմից մատուցվող կոմունալ ծառայությունների (գազամատակարարում, էլեկտրամատակարարում, աղբահանություն և սանիտարական մաքրում, բնակավայրի բարեկարգում և կանաչապատում և դրանց պահպանում և այլն) շրջանակի աստիճանական ընդլայնման և որակի անշեղ բարձրացման նկատմամբ:

Տեղական ինքնակառավարմանը բնակիչների մասնակցությանն ուղղված միջոցառումներ

Համայնքի բնակիչների մասնակցությունը տեղական ինքնակառավարմանը ոլորտում նախատեսվում է իրականացնել հետևյալ միջոցառումները՝

- համայնքի բնակչության իրազեկվածության բարձրացում՝ ՀՀ տեղական ինքնակառավարման ոլորտի օրենսդրության և համայնքի ՏԻՄ-երի գործունեության վերաբերյալ
- համայնքի կարիքների և հիմնախնդիրների պարբերական քննարկում, վերլուծում և գնահատում՝ ֆոկլուս-խումբ քննարկումների, համայնքային հանդիպումների, ժողովների և բնակիչների հետ անմիջական շփումների և երկխոսությունների միջոցով,
- բնակիչների ներգրավում համայնքի բյուջեի և զարգացման ծրագրերի մասնակցային պլանավորման, իրականացման, մշտադիտարկման և գնահատման գործընթացներում

- համայնքի բնակիչների շահերի պաշտպանություն և համախմբում՝ համայնքի որոշակի խնդիրների լուծման, հանրային ծառայությունների մատուցման շուրջ
- համայնքի ՏԻՄ-ի (ղեկավար, ավագանի), աշխատակազմի, ակտիվ բնակիչների շարունակական կրթում և վերապատրաստում տեղական ինքնակառավարմանը բնակչության մասնակցության բնագավառում:

ԵԶՐԱՓԱԿՈՒՄ

Այսպիսով, համայնքի զարգացման հնգամյա ծրագիրը հիմք կհանդիսանա համայնքի տարեկան ծրագրերի և բյուջեների մշակման աշխատանքները կազմակերպելիս: Անցյալ տարիների փորձը ցույց տվեց, որ տեղական ինքնակառավարման մարմինների արդյունավետ աշխատանքը մեծապես կախված է բյուջետավարման գործընթացի ճիշտ կազմակերպումից:

Շատ կարևոր է եկամուտների աղբյուրներ գտնելը, ֆինանսական միջոցների արդյունավետ հավաքագրման կազմակերպումն ու նպատակային օգտագործումը:

Ելնելով համայնքի զարգացման հնգամյա ծրագրի ռազմավարությունից և ընդհանուր նպատակներից, համայնքապետարանի աշխատակազմը մշակում է կոնկրետ ծրագրեր, որոնցով կարելի է հարց ներկայացնել հանրապետական բյուջեից ներդրումներ ստանալու համար, փնտրել ինվենստիցիաների նոր աղբյուրներ, ներգրավել բնակիչների սեփական միջոցները, տարբեր սոցիալական հիմնադրամների միջոցները: